

 Poštovani ministre Petroviću,
 Cijenjeni savva dosadašnji rad i angažman, ali poveden vašim izjavama i istupima u vezi poskupljenja usluga vodo-snabdijevanja u Sarajevu, kao građanin ovog grada ali i kao osoba koja dugi niz godina radi sa velikim brojem vodovodnih preduzeća u višedruštva, osjetio sam dužnost da vam skrenem pažnju na slijedeće činjenice:
 Samo poskupljenje kao poskupljenje nije ni prvo ni posljednje koje je pogodilo građane Sarajeva, ali način na koji je to prezentirano kao i model koji je korišten su bez presedana.
 Početno od vaše tvrdnje da će cijena vode poskupiti za 20 posto tako što će stara cijena od 1,17 KM/m³ (uključujući i uslugu odvodnje i PDV) ostati ista za potrošnju prvih 5m³/mjesec po domaćinstvu. Za drugih 5 m³ morati će se platiti 1,76 KM/m³ a za svakih slijedećih kubik cijena je rasti 1,95KM. Ne znam koliko ste vi kao pravnik upoznati, ali netko od vaših savjetnika ili odgovornih lica vodovoda vam je mogao skrenuti pažnju da potrošnja od 5m³/mjesec (ekvivalent 167 l/dan) odgovora prosječnoj dnevnoj potrošnji jedne osobe za mjesec dana u vodovodima u jugo istočnoj Evropi. Istina Svjetska asocijacija za vode (IWA) nastoji da se ova potrošnja posebno u onim regionima u svijetu koji oskudijevaju sa vodnim resursima, smanji na 130 l/dan (3,9 m³/mjesec), ali je isto tako istina i da je na IWA-noj mapi globalne rasprostranjenosti nestašice vode, naša zemlja svrstana u kategoriju: "Područja gdje ne postoji oskudica vode". Dakle na osnovu vašeg modela za formiranje cijene kada bi sva domaćinstva u Sarajevu, ne daj Bože, bila jednolična cijena bi ostala ista. U slučaju dvoiličnih domaćinstava njihov mjesečni račun će umjesto ranijih 11,7 KM iznositi 14,7KM što je povećanje od 25,2%, ali svi mi dobro znamo da prosječna sarajevska porodica broji cca 4 člana, pa će oni umjesto ranijih 23,4KM sada morati izdvojiti 34,2KM što je povećanje cijene za 45,9%. Daljim povećanjem broja članova domaćinstva raste i povećanje cijene u procentima, pa će tako, poštovani ministre, oni koji imaju npr. devetoličnu porodicu imati povećanje cijene u iznosu od nevjerojatnih 57,5%.
 Vidite li vi ministre negdje u navedenom povećanju od 20%?
 Vidite li ikakvu logiku u svemu ovome što ste predložili?
 Mislim da ne treba da vas podsjetim i na činjenicu da su brojnije porodice obično i lošijeg materijalnog stanja, i da je veliko pitanje da li će moći nastaviti izvršavati svoje obaveze prema VIK-u, a ovaj model je napravljen upravo tako da se olomi preko njihovih leđa.
 Poštovani ministre, u modelu za formiranje cijene koji ste primijenili, a koji predstavlja pokušaj kopiranja modela koji se koristi u nekim vodovodima u svijetu a posebno u zapadnoj Evropi nedostaje jedan jako važan element. Element koji nedostaje vašem modelu je broj članova domaćinstva. Vodovodi u kojima ste vi vidjeli ovaj model primjenjuju kliznu skalu ali je veću za osobu (za člana domaćinstva) a ne za domaćinstvo. I ne samo to model koji ste pokušali da prekopirate se koristi u vodovodima koji imaju dobro ili jako dobro upravljanje sistemom. Pod dobrim upravljanjem sistemom se smatra

da vodovod ima jako mali iznos gubitaka jer samo na takav način se smanjenom potrošnjom vode mogu ostvariti signifikantne uštede. U protivnom povećanje pritiska u sistemu koje će nastati uslijed smanjene potrošnje će uzrokovati da voda još više curi kroz pukotine i oštećenja u vodovodnoj mreži, što znači da će dobar dio onoga što potrošači uštede biti izgubljeno zbog lošeg stanja vodovodnog sistema u Sarajevu. To vam je ministre ono što u narodu kažu: Dobio na mostu a izgubio na upriji.

Siguran sam cijenjeni ministre da znate da vodovod Sarajevo ima gubitke (ne-oprihodovanu vodu) od cca 77%. Dakle od 100 litara vode koja krene sa Bačeva i sa drugih izvorišta do potrošača dođe samo 23 litra a ostalih 77 se izgubi onako usput. Koja je onda logika da se uštede pokušavaju ostvariti u ovom dijelu od 23% a da se zapostavi udio sa gubicima koji je tri i pol puta veći? Posebno je pitanje koliko se od ovih 77% odnosi na fizičke a koliko na komercijalne gubitke.

Ne znam je li vam poznato gosp. Petroviću da je Svjetska asocijacija za vode još 1997. godine uspostavila sistem za ocjenu kvalitete upravljanja vodovodnim sistemom na osnovu vrijednosti fizičkih gubitaka. Taj index se zove Infrastrukturni Indeks curenja i pokazuje koliko puta su fizički gubici u sistemu veći od neizbježnih gubitaka. Na osnovu vrijednosti ovog indeksa svi vodovodi u svijetu prikazuju stanje upravljanja svojim sistemom. Najmanja vrijednost indeksa je 1 i predstavlja najbolje i idealno stanje, dok se vodovodi u zemljama u razvoju, koji imaju vrijednost ovog indeksa veći od 16 ocjenjuju sa katastrofalno loše upravljanje sistemom i korištenjem vodnih resursa. Prema podacima kojima ja raspolažem Infrastrukturni indeks curenja u vodovodu Sarajevo iznosi cca 28!

Ako se za indeks vrijednosti 16 kaže da je stanje katastrofalno a šta se onda kaže kada je vrijednost 28? Ako smatrate da ovaj podatak nije tačan onda pozivam vas i vodovod Sarajevo da izađete sa konkretnim podatkom, naravno i sa tačnim proračunom neizbježnih gubitaka u sistemu, pa da vidimo kako to vodovod upravlja sistemom i našim vodnim resursima.

Poštovani ministre Petroviću vi kao izuzetno dobar pravnik sigurno ne morate znati gore navedeno, ali sam siguran da znate da postoji zakon koji kaže da svi potrošački vodomjeri promjera manjeg od 50 mm moraju biti kalibrisani u roku od najviše 5 godina, dok oni promjera većeg od 50 mm moraju biti kalibrisani u roku od najviše 3 godine. Imate li podatak, poštovani ministre koliko se VIK Sarajevo pridržava tog zakona. Sigurno znate bolje od mene da se na osnovu netačnog mjerenja ne može vršiti naplata, mada će u 99% slučajeva ovi vodomjeri mjeriti na štetu vodovoda.

Siguran sam i da vam je jasno da se prilikom svake obustave vodo-snabdijevanja cijevi napune zrakom i da taj zrak prilikom ponovnog uspostavljanja snabdijevanja vodom, velikom brzinom prolazi kroz vodomjere i pokreće ih. Multi Jet vodomjeri kao i vodomjeri sa Waltmannovom turbinom kojih je u sistemu vodovoda Sarajevo više od 90 % su jako osjetljivi na tu pojavu.

Zato ovo navodim? Pa zbog toga ministre što ste vi prije par dana dali izjavu da će se sve pošteno mjeriti.

Znači li to ministre da će na račun biti prikazano koliko je izmjereno vode a koliko zraka?

Autor Administrator

Ponedjeljak, 22 Juli 2013 09:04

sans-serif; font-size: 12pt;">Stječe se dojam da građani Sarajeva postaju taoci JKP VIK-a, pa kao da građani postoje zbog njih a ne oni zbog građana. Situacija sa vodo-snabdijevanjem ne može biti bolja dok je u VIK Sarajevo svaki treći uposlenik tehnološki višak, jer broj uposlenika je upravo za toliko veći od broja koji je normalan za broj korisnika koji opslužuju. Ne znam da li vam je EBRD sada na to skrenuo pažnju ali znam da USAID jeste, još davne 2000.-e a od tada je primljeno još puno, puno novih radnika. Tako vam danas ministre u VIK-u ima pravnika toliko kao da je riječ o nekom sudu a ne vodovodu. Da li je vama logično da u vodovodu ima više pravnika od operatera koji su zaduženi za detekciju curenja, priolikim gubicima vode u sistemu? I ne samo pravnika, ima tu i fudbalskih menadžera pa i štitavih (niže razrednih) fudbalskih klubova i šega još ne? Ima svega osim onoga što treba.

Da bi ste vidjeli koliko jedan vodovod sam može uraditi da popravi situaciju u pogledu vodo-snabdijevanja ne morate ići daleko. Dovoljno je da odete u Zenicu, u vodovod koji je 1998. godine bio u identičnoj situaciji kao i Sarajevski, a danas imaju vrijednost Infrastrukturnog Indeksa curenja od 5,2.

I na kraju ministre pozivam vas da još jednom preispitate svoju odluku.

Ukoliko se pokaže da cijena vode (koja je najviša u državi i jedna od najviših u regionu) treba da bude još viša onda je puno poštenije da to bude stvarno 20%, a ne da se primjenjuju modeli kojim se ugrožavaju osnovna ljudska prava, i koji privilegira življenje u manjim porodicama kao da živimo u Kini a ne u Bosni i Hercegovini.

S poštovanjem

Ševad Koldo, regionalni ekspert za ne-oprihodovanu vodu i upravljanje vodovodnim sistemima